

Höstraps

Återigen slogs det rekord i sortprovning av höstraps. 2013 testades 75 olika höstrapsorter i Sverige. Antalet hybrider som testas ökar och är nu 60 stycken medan 15 linjesorter provades. Från och med skörden 2013 redovisas resultaten mot Sortblandning som mätare. Sortblandning består av 2 linjer och 2 hybrider till andelen 25 % grobara frön av vardera sort. Det är möjligt att byta ut en till två sorter i sortblandningen varje år. 2013 bestod sortblandningen av Excalibur (H), Visby (H), Epure och Vision.

Arets höstrapsförsök blev utsatta för allmänna svårigheter och problem. Det började redan på hösten då en försöksplats med två olika sortförsök konstaterades svårt angripen av klumprotsjuka i Skåne och dålig uppkomst och etablering ödelade en försöksplats i Östergötland. Vintern var mycket hård mot flera försök och mycket raps kördes upp. I Västra Götaland utvintrade flera välutvecklade försök när stark kyla utan snö slog till på vårkanten och dödade 100 % av alla plantor i försöken. Men även klumprotsjuka slog till i Västra Götaland och ödelade ytterligare två försök. Allt som allt fick 8 av 18 hybridförsök kasseras, bättre gick det för linjesorterna där endast 1 försök behövdes kasseras. Som helhet utvintrade nära 50 % av alla höstrapsförsök i landet 2012/2013 vilket var den högsta siffran på länge.

Sedan några år samredovisas område D+E. När det gäller höstrapsresultaten är det med en kraftig övervikt av resultat från område D (Östergötland) eftersom utvintring och andra bekymmer orsakat stora kassationer i område E (Västra Götaland med flera).

SORTBESKRIVNINGAR

Från och med 2013 mäts alla resultat mot sortblandning. Sortblandning består av 50% hybrid och 50 % linjesort. Under åren med sortblandning har man undersökt om hybriderna konkurre-

rat ut linjesorterna i bladningen. Så har inte varit fallet och det har konstaterats genom DNA-analys att förhållandet 50/50 har varit beständigt.

Den kraftiga dominansen av hybrider och den minskade provningen av linjesorter gör att vi nu redovisar alla sorter i en och samma jämförelse. Hybriderna är märkta med (H) efter sitt sortnamn.

Det finns inte plats att i detalj beskriva och redovisa varje sort, för detta hänvisas till sortval utgiven vid SLU. Vi koncentrerar oss i stället till några nedslag bland de för Sverige mest intressanta sorterna.

Stjälkstyrkan är mestadels god men signifikant svagare stjälkstyrka har Navigator, Avans, NK Technic, Bagira och Excalibur. Mest stjälkstyva är sorterna Epure och Compass.

Speciellt korta är dvärghybriderna PR44D06, PR45D05 och PR45D07. De längsta sorterna är Hertz och Bonanza.

Övervintringen är överlag mycket god även om försöksåret 2013 kastat in mycket nya resultat som splittrar upp flerårsresultatet lite. Sorter med sämre övervintring än 75 är inte odlingsvärda annat än längst i söder på de mest gynnsamma lokalerna. Allra bäst vinterhärdighet har sorterna SW Apanaci, Cult, Navigator, Avatar och PR44D06.

Mognadstiden är för mätaren 350 dagar och flertalet sorter mognar någon dag tidigare eller senare. Allra tidigast är hybriderna Arkaso och linjesorten Alegria, allra senast är linjesorterna Noblesse och NK Festivo.

Oljehalten i mätaren är 48,5 % av ts. Allra högst oljehalt har hybriderna Compass, PR46W20 och Avatar.

SKÖRD

Skörden mäts och jämförs i kg råfett per hektar vid 9 % vatten vilket då speglar värdet på vad odlaren får med den prisgrundande oljehaltsbetalningen. Man skall alltså inte välja sort efter

fröskörd, inte efter hög oljehalt utan kombinationen härutav som är kg råfett per hektar.

Det stora antalet sorter i provning innebär att konkurrensen om att vara bäst är stenhård. De allra högsta skördarna finner vi bland hybriderna. Compass ligger i topp i område A men ligger mycket högt även i område B och D+E. Compass har också flest år i försöken av sorterna i top 10 vilket är en styrka. I topp i område B ligger Exstorm och i D+E Avatar. Hög avkastning i område A & B förutom Compass och Exstorm har även Navigator, Genie och Avatar. I område D+E komplet-

teras listan av just nämna sorter även med SY Carlo, PR44D06 och Sherpa.

I samtliga områden utom område A längst i söder är minst 10 av de högst avkastande sorterna hybrider. I område A placerar sig NK Festivo som 8:e bästa sort. Tittar man endast på linjesorter framstår NK Festivo, Epure och SW Apanaci som de tre främsta.

Andra sorter som utmärkt sig med hög avkastning men provats för första året 2013 är SWO R 1350, DK Explicit, HR 145.135 och Troy, samtliga hybrider.

Tabell 1. Avkastningsresultat från sortförsök 2013. Sorter markerade med H avser hybrider. ÖS 21, 22, 23, 24

Sort/Område		ÖSF D+E		
		Råfett kg/ha och relativtal	Antal*	Övervintring
Sortblandning	kg/ha	1 670	6	71
	rel-tal	100		
DK Explicit H		127	1	64
PR46D07 H		122	1	77
SWO R 655 H		120	1	75
PX106 H		120	1	70
Avatar H		120	1	70
HR 145.135		119	1	64
SY Fighter H		119	1	63
PR45D05 H		118	1	74
Genie H		117	1	72
PR44D06 H		116	2	85
SWO R 1350		116	1	71
PT 211 H		113	1	68
Thorin H		112	1	70
DK Exstorm H		111	2	66
Avans (SWO R 660) H		111	1	60
Mascara H		109	2	67
Sherpa H		109	1	72
SWO R 203 H		109	1	56
Primus H		108	1	75
SY Carlo H		108	1	72
SW Apart H		107	1	70
SWO R 949 H		107	1	64
H9090423 H (Gordon KWS)		107	1	53
Compass H DSV		106	2	78
NK Technic H Syn		104	1	77
Bonzai H		104	1	59
R 405 H		104	1	50
ES Alegria		103	3	74
Cult		103	3	74
Visby H		103	2	82
Dynastie H		103	1	72
Navigator (SWO R 658) H		103	1	65
DK Extrovert H		102	1	60
Gladius H		101	1	70
Troy H		101	1	64
SY Motive		101	1	55
SW Apanaci		100	3	72
Brentano (RG205/22) H		100	1	68

Tabell I forts. Avkastningsresultat från sortförsök 2013. Sorter markerade med H avser hybrider. ÖS 21, 22, 23, 24

Sort/Område	ÖSF D+E		
	Råfett kg/ha och relativt	Antal*	Övervintring
Galileo	99	3	72
NK Speed H	99	2	73
DK Sensei H	99	1	75
Rumba H	99	1	65
Inspiration H	97	1	74
Hertz (MH 09H19)	97	1	70
H607245 H	97	1	64
Milan (SWO R 401) H	97	1	54
Epure	96	4	75
Trinity, SWO 3085 (SW)	95	3	70
MH 06 CC 044	95	3	69
NK Festivo	94	3	69
DK Expower H	94	1	70
Bonanza S 107.65 H	94	1	68
Troubadour H	94	1	65
PR46W20 H	93	2	61
HR 145.65 H	93	1	60
Excalibur H	92	3	73
Flyer (RG 21006) H	90	1	40
NK Diamond	89	3	67
Fashion	89	3	62
Noblesse	86	3	56
SY Kolumb H	86	1	70
MH 09F10 H	86	1	58
Sesame	84	3	60
Alabaster H	83	1	63
ES Astrid	82	3	65
SWO R 407 H	82	1	50
Bagira (RG217/04) H	81	1	79
Patron, RG 2905	79	3	57
Habile	77	1	65
Arsenal H	74	1	68
Sidney	72	3	66
MH 09F50 H	71	1	65
Havane, MH 07I11 H	70	1	74
Arkaso H	70	1	69
V2750L H	67	1	65

* Hybridernas resultat redovisas för endast ett eller två försök, medan man för linjesorter kan visa resultat för tre försök. Detta på grund av stort antal kasserade försök.

Tabell 2. Avkastningsresultat från sortförsök 2009-2013. Samtliga sorter, sortnamn följt av H indikerar hybrid. Fet siffra anger topp 5 i varje region

Sort/kg/ha, rel-tal	Område A		Område B		Område D+E	
	Råfett	Antal försök	Råfett	Antal försök	Råfett	Antal försök
Sortblandning	2 260	26	2 210	17	1 870	22
Compass H	111	15	109	10	111	13
DK Exstorm H	109	6	115	4	116	4
Navigator (SWO R 658) H	109	6	114	4	107	3
Avatar H	109	6	113	4	117	3
Genie H	107	6	112	4	116	3
Sherpa H	107	9	110	6	112	5
Mascara H	107	9	108	6	111	6
NK Festivo	107	11	102	7	102	11
Inspiration H	106	6	108	4	110	3
PR46W20 H	106	12	107	8	110	10
Visby H	106	16	103	10	106	13
Epure	105	14	103	9	102	15
Avans (SWO R 660) H	104	6	109	4	105	3
SY Carlo H	104	6	105	4	116	3
SW Apanaci	104	12	104	8	101	11
ES Alegria	104	9	102	6	98	8
Gladius H	104	6	101	4	109	3
Cult	104	14	101	9	102	14
NK Technic H	103	15	105	10	104	12
Bonanza H	103	9	103	6	109	5
Fashion	102	12	97	8	95	11
SY Kolumb H	101	9	104	6	102	5
PR44D06 H	101	12	103	8	113	10
PR45D05 H	101	11	103	8	109	9
SW Apart H	101	11	103	8	107	9
PR46D07 H	101	9	102	6	107	5
Dynastie H	100	9	107	6	107	5
Troubadour H	100	6	105	4	101	3
Brentano H	100	9	102	6	105	5
NK Speed H	100	12	102	8	103	11
Hertz H	100	6	101	4	108	3
Noblesse	100	14	101	9	96	14
Galileo	100	14	100	9	99	14
Euforia (SWO R 405) H	98	6	111	4	110	3
Primus H	98	9	100	6	109	5
DK Expower H	98	10	98	6	105	5
Milan (SWO R 401) H	97	6	105	4	106	3
Excalibur H	97	19	98	12	101	14
Havane H	97	6	89	4	91	3
V2750L H	96	6	99	4	96	3
Sesame	96	9	99	6	92	8
Marcopolos H	95	6	104	4	106	3
Bagira H	95	9	96	6	98	5
Arkaso H	93	14	93	10	97	12
NK Diamond	92	9	93	6	91	8
Habile H	92	6	88	4	96	3

Tabell 3. Sortegenskaper 2009-2013. Samtliga sorter, sortnamn följt av H indikerar hybrid

Sort	Mognad tid dagar	Strålängd cm	Stjälkstyrka	Övervintring	Råfett % av ts
Sortblandning	350	128	93	78	48,5
Arkaso H	-2	-2	-4	79	47,4
Avans (SWO R 660) H	1	6	-8	79	49,3
Avatar H	1	5	3	83	50,2
Bagira H	-1	1	-6	79	47,7
Bonanza H	2	9	1	76	48,8
Brentano H	0	7	0	80	49,5
Compass H	1	1	5	82	50,5
Cult	1	-4	3	84	49,5
DK Expower H	-1	1	-2	76	48,9
DK Exstorm H	0	7	-1	78	49,8
Dynastie H	1	5	0	80	48,9
Epure	2	-1	4	79	49,3
ES Alegria	-2	-4	0	79	49,8
Euforia (SWO R 405) H	1	5	-2	72	48,3
Excalibur H	-1	-1	-6	80	48,4
Fashion	2	-3	2	78	49,0
Galileo	1	-5	2	82	49,4
Genie H	2	7	3	79	50,1
Gladius H	0	0	-4	77	48,3
Habile H	2	1	2	73	48,2
Havane H	0	8	-1	75	48,3
Hertz H	1	11	1	73	48,6
Inspiration H	0	7	1	81	48,8
Marcopulos H	0	8	-4	75	48,1
Mascara H	1	-1	-1	79	48,9
Milan (SWO R 401) H	1	6	-1	73	48,7
Navigator (SWO R 658) H	1	6	-7	84	49,5
NK Diamond	2	-9	-4	77	48,7
NK Festivo	3	-1	1	81	49,3
NK Speed H	1	4	-1	77	48,2
NK Technic H	0	8	-6	79	47,8
Noblesse	3	-1	-1	76	49,0
PR44D06 H	0	-14	2	83	49,4
PR45D05 H	1	-24	3	78	48,6
PR46D07 H	1	-24	0	81	48,8
PR46W20 H	0	1	1	78	50,4
Primus H	1	-6	1	80	49,0
Sesame	2	-1	2	74	48,7
Sherpa H	0	-3	0	81	49,1
SW Apanaci	1	-5	2	84	49,9
SW Apart H	0	4	0	81	48,9
SY Carlo H	1	8	-5	77	48,4
SY Kolumb H	1	5	-1	77	48,2
Troubadour H	1	-1	2	77	48,2
V2750L H	0	1	-4	75	48,4
Visby H	-1	2	1	82	48,1